

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Rektorns arbete för
rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasie-
skolan vid Katedralskolan 3
i Linköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Katedralskolan 3 i Linköping avseende verksamhetens kvalitet inom Rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i rektorns styrning och ledning för att skapa långsiktiga förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning i ämnen med och utan nationella prov.

Granskningen avgränsas till rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom den aktuella gymnasieskolan. I denna granskning ingår inte att bedöma lärarnas arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning. Granskningen inriktas mot högskoleförberedande program med anledning av att betyg som urvalsinstrument för vidare utbildning står i fokus.

Granskningen omfattar 30 skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolor. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med skolenhetens rektor samt lärare. Intervjuerna genomfördes den 11 och 12 oktober 2022 av utredarna David Carvajal, Hilda Sjöberg och Ulrika Rosengren. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet, tillsammans med inkommen dokumentation, ligger till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2023.

Fakta om verksamheten:

Katedralskolan 3 är en gymnasial skolenhet belägen i centrala Linköping. Huvudman är Linköpings kommun. Skolenheten har 393 elever. Denna granskning omfattar skolenhetens ekonomiprogram där 314 elever studerar. Skolenheten har valts ut utifrån att den statistiskt visat ihållande avvikelser i betygssättning i förhållande till resultaten på de nationella proven mellan läsåren 2014/15 och 2018/19.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka

punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Katedralskolan 3 i följande utsträckning:

Rektorns förklaringar om vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i flera delar* kan förklara vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver utveckla analysen av betygsavvikelser på gruppnivå. I detta ingår att ta reda på om det finns förklaringar till avvikelserna som inte endast utgår från individnivå eller det som rektorn och lärarna själva inte kan påverka.

Rektorns arbete med att se till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i låg utsträckning* ser till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn bör utifrån vad som framkommit i orsaksanalysen av betygsavvikelser initiera relevanta insatser som utgår ifrån de identifierade avvikelserna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **17 augusti 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena

och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:581) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Rektorns förklaringar om vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen

I detta område granskas rektorns inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd samt rektorns analys samt problematisering av betygsavvikelser.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn kan *i flera delar* förklara vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn har god inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd samt att rektorn ger lärarna goda förutsättningar för att skapa samsyn i hur de arbetar med nationella proven och bedömningsstöden. Granskningen visar vidare att rektorn följer upp betyg och betygssättningen ur flera perspektiv samt arbetar för att identifiera eventuella avvikelser i betygssättningen. Rektorn för också att rektorn viss diskussion med lärarna om sin analys av betygssättningen och eventuella avvikelser. Granskningen visar att rektorn till viss del problematiserar om avvikelserna är motiverade, men att förklaringarna landar primärt i det som rektorn eller lärarna inte själva kan påverka.

Rektorns organisation för möjliggörande av likvärdighetsdiskussioner

Granskningen visar att rektorn har organiserat arbetet med likvärdighetsdiskussioner inom skolan och känner till lärarnas externa kontakter för att föra likvärdighetsdiskussioner. Rektorn och lärarna berättar i intervju att det finns förutsättningar i form av tid och etablerade forum för att samverka för en rättvis och likvärdig betygssättning. Rektorn berättar att det finns schemalagd konferenstid varje vecka för lärare som undervisar i samma ämnen. Var tredje vecka träffas lärarna i ämneslagen och diskuterar likvärdig undervisning och betygssättning. Lärarna berättar att det är rektorn och skolledningen som tar initiativ till likvärdighetsdiskussioner genom att rektorn tar beslut om att bedömning och likvärdighet ska diskuteras vid dessa tillfällen, vilket sedan ämnesföreträdaren styr under diskussionstillfällena. Lärarna berättar vidare att ämneskonferenserna kan behandla andra praktiska frågor, som exempelvis läromedel och fortbildning eller andra behovsanpassade aktiviteter, men att mötena främst behandlar likvärdig bedömning. Rektorn följer upp arbetet på konferenstiden och i ämneslagen via protokoll, ämnesföreträdare och förstelärare samt, när möjlighet finns, utifrån eget deltagande.

Rektorn har byggt upp en organisation med förstelärare som är ämnesansvariga i de ämnen där nationella prov genomförs – ämnena matematik, svenska och engelska – för att arbeta med likvärdighet genom samverkansgrupper.

Utifrån skolans verksamhetsmål ansvarar ämneslagen för ämnenas examinationspolicies. Examinationspolicies finns för varje ämne och strukturerar upplägg och bedömningar för prov och examinationer som genomförs på skolan. Examinationspolicies ska revideras och bearbetas varje läsår av lärarna. Arbetet med revideringarna styrs av rektorn.

I intervjuer med lärarna framkommer att det inom flera ämnen finns kontakter med externa skolor inom den egna kommunen för att göra jämförelser och föra diskussion kring resultat på nationella prov och om betygssättningen. Det finns även exempel på kontakt med Linköpings universitet inom ämnet moderna språk för att följa att elevernas kunskaper efter gymnasiet motsvarar prestationer vid högre språkstudier. Det framgår vidare av intervjuer med både rektorn och lärare att de externa kontakter som finns är etablerade, men sker på initiativ av lärarna i kontakt med lärare på andra skolor. Rektorn känner till att lärarna har externa kontakter med andra skolor inom kommunen för kunskapsutbyte och likvärdighetsdiskussioner, men säger att kontakterna inte förmedlas av rektorn.

Rektorns inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd

Granskningen visar att rektorn har god inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd samt att rektorn ger lärarna goda förutsättningar för att skapa samsyn kring hur de särskilt beaktar resultaten på de nationella proven och arbetar med bedömningsstöden. Av intervju med rektorn och lärare framgår att skolan genomför de nationella proven för alla kurser där nationella prov finns att tillgå, och inte endast för de kurser där det är obligatoriskt att genomföra nationella prov. Anledningen är att rektorn och lärarna i samförstånd anser att nationella proven är viktiga för lärarnas arbete med bedömning och betygssättning, samt att skolledningen får ta del av statistik gällande elevernas resultat, eftersom det anses värdefullt att jämföra skolans resultat på nationella proven mot andra skolors resultat i kommunen och mot nationell nivå. Rektorn och lärarna berättar samstämmigt att det finns en upprättad rutin kring arbetet med nationella prov. Rutinen innebär att de nationella proven rättas avidentifierade och att vissa provdelar samrättas och sambedöms slumpvis av lärarna för att kalibrera bedömningsnivån för respektive nationellt prov. I rutinen framgår också att resultaten på nationella proven ska särskilt beaktas vid betygssättningen. Rektorn och lärarna redogör också i överensstämmelse vilka delar av kurserna som testas i respektive nationellt prov samt hur de gemensamt uppfattar fördelar och utmaningar utifrån respektive nationellt provs utformning. Under perioden med genomförandet av nationella prov

på skolan finns planerad schemabrytning för att ge lärarna tid till samrättning och sambedömning.

I och med regelskärpningen år 2018 om att resultaten på nationella proven ska särskilt beaktas vid betygssättning genomfördes på rektorns initiativ en studiedag om Skolverkets allmänna råd om bedömning och betygssättning. Rektorn berättar att rektorn därefter fört dialog med skolans förstelärare och ämnesföreträdare, vilka i sin tur haft dialog med lärarna, om att resultaten på nationella prov ska särskilt beaktas vid betygssättningen. Lärarna tillägger i intervju att begreppet särskilt beakta diskuteras flitigt på ämneskonferenser som genomförs löpande under läsåret, samt vid betygskonferenser. Rektorn berättar vidare att det finns en etablerad kultur på skolan om att resultaten på nationella proven ska särskilt beaktas och att begreppet tillskrivs så pass stor vikt vid betygssättningen att rektorn och lärare behöver föra vidare diskussioner om att allt underlag som inhämtas under kursens gång också ska beaktas vid betygssättningen.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår vidare att rektorn har god inblick i användningen av bedömningsstöd för de ämnen där de finns att tillgå. Rektorn berättar att bedömningsstöden används i de ämnen där de finns att tillgå och att rektorn fått till sig av lärarna att dessa är uppskattade. Lärarna berättar att rektorn för dialog med dem vid medarbetarsamtal om hur de använder bedömningsstöden och hur lärarkollegorna samarbetar sinsemellan för att skapa likvärdighet vid bedömning och betygssättning. En lärare berättar att för ämnet moderna språk så används betygssättningsstödjande bedömningsstöd som ett form av slutprov, vilket rektorn är insatt i och har god kännedom om, eftersom rektorn och läraren fört diskussioner om detta. Lärarna berättar vidare att det inom huvudmannens organisation finns initiativ till en gemensam webbportal med bedömningsunderlag, som kan fungera som en provbank, i syfte att främja likvärdighet i de ämnen som saknar både nationella prov och bedömningsstöd.

Rektorns analys av betygsavvikelser över tid

Granskningen visar att rektorn utifrån flera parametrar följer upp betyg och betygssättningen samt arbetar för att identifiera eventuella avvikelser i betygssättningen. Av intervju med rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att rektorn följer upp och analyserar betygssättningen ur flera perspektiv med hjälp av olika parametrar. Rektorn erhåller ett brett statistiskt underlag från huvudmannen, men rektorn söker också på egen hand upp statistik från Skolverkets webbplats eller ber huvudmannen om särskilt underlag. Rektorn följer upp betyg och betygssättningen utifrån parametrarna kurser, ämnen, klasser, program, kön, lärarnivå och gör jämförelser med jämförbara skolor i kommunen och mot nationell nivå samt följer upp betygssättningen över tid. Rektorn gör också en jämförande analys av betyg mellan program på olika gymnasieskolor. Uppföljning och analys diskuteras i skolledningen

på skolan och med rektorskollegor på andra skolor inom kommunen. Rektorn berättar vidare att det är rektorsfunktionens uppgift att analysera betygssättningen och ett första steg i analysprocessen är att skolans rektorer samlas vid kvalitetsseminarier för inledande analyser där rektorerna ska fungera som "kritiska vänner" till varandra. Rektorerna skriver därefter en resultatrapport och genomför resultatdialoger tillsammans med huvudmannen. Arbetet sker under en halvdag på höstterminen och fungerar som startpunkt för det systematiska kvalitetsarbetet och den efterföljande kvalitetsrapporten. I sin uppföljning och analys av betygssättningen och identifiering av eventuella avvikelser har rektorn noterat att avvikelser mellan resultat på nationella proven och betyg är som högst för kursen svenska 3. Avvikelserna är mindre för ämnet engelska och allra minst i ämnet matematik. Rektorn har också noterat att över tid har korrelationen mellan resultat på nationella prov och betyg i ämnet svenska varit föränderlig. År 2016 överensstämde resultat på nationella prov och betyg i ämnet svenska väl för att därefter under ett par år har sämre korrelation. För i år är överensstämmelsen åter god och rektorn kommer att analysera korrelationens utfall över tid tillsammans med försteläraren i ämnet svenska. Rektorn har även noterat att korrelationen mellan resultaten på nationella prov och betyg är olika för kurserna inom ämnet svenska, gällande kurserna svenska 1 och 3. Rektorn analyserar också eventuella avvikelser i ämnen och kurser där nationella prov inte finns att tillgå. För dessa ämnen och kurser har rektorn inte identifierat några avvikelser i betygssättningen över tid. Det finns däremot en 50-poängskurs där rektorn uppmärksammat avvikelser och rektorn kommer därför att ta kontakt med berörd lärare. Rektorn berättar att han för diskussioner om sin uppföljning och analys av betygssättningen och eventuella avvikelser med förstelärarna med särskilt programansvar och med förstelärare för ämnena matematik, svenska och engelska, men rektorn för inte diskussioner om sin analys med hela lärarkollegiet.

Granskningen visar vidare att rektorn för viss diskussion med lärarna om sin analys av betygssättningen och eventuella avvikelser. I intervjuer med lärarna framkommer att rektorn och skollädares vid två tillfällen under läsåret presenterar statistik över kunskapsresultaten och sin analys för lärarna. De lärare som har uppdrag som förstelärare berättar också att kunskapsresultaten och eventuella avvikelser diskuteras vid förstelärarmöten och programlagsmöten. Lärarna berättar att det är rektorn som styr arbetet genom det som rektorn har presenterat i sin analys, vilket bidrar till fokusområden som lärarna ska ta sig an. Lärarna berättar dock vidare att de inte har insyn i hur rektorn följer upp betyg och betygssättningen eller hur rektorn tar sig an en analys av eventuella avvikelser i betygssättningen. Av lärarintervjuerna framgår en delad bild om rektorn har eller inte har analyserat och presenterat avvikelser för dem. Lärarna berättar att deras diskussioner om eventuella avvikelser förs främst med förstelärare eller ämnesföreträdare. Flera lärare menar på

att avvikelser oftast tenderar att identifieras på individnivå och att rektorn för diskussioner om enskilda avvikelser på individnivå direkt med berörd lärare.

Rektorns problematisering av ihållande avvikelser

Granskningen visar att rektorn till viss del problematiserar om avvikelserna är motiverade, men förklaringarna landar primärt i det som rektorn eller lärarna inte själva kan påverka. De avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg, som rektorn har identifierat för kursen svenska 3, förklarar rektorn med att nationella provets utformning för denna kurs prövar färre delar av kursen än vad nationella proven gör i andra kurser. Rektorn har i samtal med lärarna för kursen svenska 3 fått till sig att lärarna då tar ställning till mycket av det underlag som inhämtas under kursens gång utöver nationella provet och som också ska bedömas inför betygsättningen, vilket därmed bidrar till att avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg kan uppstå särskilt för denna kurs. Enligt rektorn kan en annan anledning till att avvikelsen uppstår vara att eleverna själva inte väljer uppsatsämne i nationella provet för kursen svenska 3, och därför presterar sämre på grund av bristande motivation och intresse. Ytterligare en anledning kan vara att skolenheten under åren har haft olika gymnasieprogram och att skolenheten relativt nyligen gick från ett gymnasieprogram till två gymnasieprogram, vilket kan ha påverkat att avvikelserna kan ha uppstått, men rektorn uppger själv att rektorn inte vill dra några sådana slutsatser förrän en analys är genomförd. Rektorn meddelar att rektorn tillsammans med försteläraren i ämnet svenska kommer att ta sig an en analys om varför avvikelser har uppstått i kursen svenska 3 för läsåren 2017/18 och 2018/19 för att därefter ha minskat för läsåret 2021/22.

För övriga ämnen där nationella prov genomförs, och för ämnen utan nationella prov, har rektorn inte identifierat ihållande avvikelser över tid i betygsättningen. Inte heller för någon annan parameter som rektorn använder sig av i sin analys har ihållande avvikelser identifierats mellan resultat på nationella prov och betyg. Som tidigare har konstaterats framgår av intervjuer med både rektorn och lärarna att enskilda avvikelser på individnivå identifierats. Rektorn berättar att för enskilda elever kan avvikelser, exempelvis, bero på att eleven känt sig stressad under nationella provtillfället och därmed presterat ett sämre resultat. Rektorn berättar att på individnivå så känner rektorn till avvikelser och att dessa kan gälla både ett högre betygssteg eller ett lägre betygssteg, men att avvikelserna sällan avser flera betygssteg. Enskilda avvikelser på individnivå tar rektorn upp med berörd lärare och får då oftast till sig förklaringar som rektorn bedömer som motiverade. Lärare med försteläraryuppsdrag berättar att i de fall som rektorn identifierar avvikelser på gruppnivå så tar rektorn reda på motiveringen till en sådan avvikelse. Ett exempel som lärare med försteläraryuppsdrag ger är att de tillsammans med rektorn vid ett tidigare tillfälle analyserat bedömningen för en klass som hade flera lärarbyten under en termin. Det framgår däremot av intervjuer med rektorn att rektorn inte

ännu problematiserat de identifierade avvikelserna mellan resultat på nationella provet och betyg för kursen svenska 3 på gruppnivå eller sökt finna andra förklaringar som utgår från det som rektorn och lärarna kan påverka.

I både rektors- och lärarintervjuer framkommer att lärarna inte har känt av någon yttre påverkan i samband med betygssättningen. Rektorn och lärare berättar att eleverna på skolan är väl medvetna om betygssättningsprocessen och tar kontakt med rektorn eller lärare om de är missnöjda med bedömning eller betygssättningen. Vid något enstaka fall har både rektorn och lärare varit i kontakt med vårdnadshavare som också haft kommentarer kring betygssättningen. Rektorn och lärarna uttrycker att de känner sig trygga med betygssättningen och kan motivera de betyg som ges. Rektorn berättar också att när elever är missnöjda med sina betyg så kan en annan lärare ge sin bedömning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver utveckla analysen av betygsavvikelser på gruppnivå. I detta ingår att ta reda på om det finns förklaringar till avvikelserna som inte endast utgår från individnivå eller det som rektorn och lärarna själva inte kan påverka.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn arbetar för att ta reda på om avvikelser mellan nationella prov och betyg är motiverade, men att förklaringarna behöver problematiseras ytterligare för att se om det kan finnas andra förklaringar som inte enbart handlar om faktorer som rektorn och lärare inte själva kan påverka.

De förklaringar som rektorn uppger kan ligga till grund för de identifierade avvikelserna mellan resultaten på nationella prov och betyg för kursen svenska 3 utgår från faktorer som rektorn och lärarna själva inte kan påverka, såsom nationella provens utformning eller omstrukturering av aktuella gymnasieprogram på skolenheten. Rektorn uppger också att rektorn i nuläget ännu inte analyserat varför de identifierade avvikelserna i kursen svenska 3 har avtagit i samband med den senast genomförda nationella provet för kursen.

Av skollagen 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Det framgår vidare av 15 kap. 25 a § skollagen att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen genomföras på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Av läroplanen framgår vidare att det är rektorn som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.¹

Av Skolverkets Allmänna råd om betyg och prövning framgår att om det kommer fram att det finns avvikelser mellan betyg och betyg från ett nationellt prov, är det av vikt att rektorn följer upp vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte. Vissa avvikelser som upptäcks i en sådan analys kan naturligtvis vara motiverade. Rektorn kan då behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna².

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med sin uppföljande analys och problematiserar även om identifierade avvikelser har sin förklaring i något som rektorn och lärarna kan påverka. Det kan exempelvis handla om förklaringar som har att göra med den pedagogiska personalens praktik eller tolkning av styrdokument. Rektorn kan bland annat initiera diskussioner om hur lärarna beaktar resultatet på nationella provet i kursen svenska 3 i förhållande till annat underlag som inhämtas under kursens gång vars centrala innehåll inte testas i det nationella provet. Rektorn bör också i sin uppföljande analys och problematisering av avvikelserna ta sig an ett grupperspektiv så att förklaringar till avvikelser inte endast ges på individnivå.

¹ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

² Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:417) om betyg och prövning, sid 48.

Rektorns arbete med att se till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen

I detta område granskas rektorns arbete med att initiera relevanta och långsiktiga insatser samt rektorns ansvar för att insatserna är väl förankrade i organisationen.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn ser *i låg utsträckning* till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn initierat insatser som berör området bedömning och betygssättning, men att det saknas pågående insatser som utgår från de identifierade avvikelser som finns mellan resultat på nationella prov och betyg. Därmed har det inom ramen för denna granskning inte varit möjligt att bedöma med vilken kvalitet rektorn tar ansvar för att sådana insatser är väl förankrade i organisationen.

Initiera relevanta och långsiktiga åtgärder

Granskningen visar att rektorn initierat insatser som berör området bedömning och betygssättning, men att det saknas pågående insatser som utgår från de identifierade avvikelser som finns mellan resultat på nationella prov och betyg. I intervju med rektorn och lärare samt i inkommen dokumentation framkommer flera exempel på fortbildande och förstärkande insatser som avser eller berör området bedömning och betygssättning. Som framgår av område 1 i detta beslut har rektorn organiserat förstelärarskapet i ämnena matematik, svenska och engelska samt förtydligat förstelärarnas uppdrag för att arbeta med likvärdighet i samverkansgrupper. Vidare styr rektorn arbetet med att revidera examinationspolicies. Rektorn har också genomfört en studiedag 2018 om Skolverkets Allmänna råd om bedömning och betygssättning och styrt via förstelärare att diskussioner i ämneslagen har behandlat de nya betygskriterierna. Rektorn berättar dock att det i nuläget inte finns initierade insatser som utgår från de identifierade avvikelserna mellan resultaten på nationella prov och betyg för kursen svenska 3.

I och med att ovan beskrivna insatser inte är kopplade till betygsavvikelser går det inte att bedöma om rektorn tar ansvar för att sådana insatser är väl förankrade i organisationen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn bör utifrån vad som framkommit i orsaksanalysen av betygsavvikelser initiera relevanta insatser som utgår ifrån de identifierade avvikelserna.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn har initierat fortbildande och förstärkande insatser som avser eller berör området bedömning och betygssättning, men att pågående insatser i nuläget inte utgår ifrån de identifierade avvikelserna som finns mellan resultat på nationella prov och betyg. Som framgår av område 1 i detta beslut kan rektorns problematisering av förklaringarna utvecklas ytterligare för att rektorn ska kunna göra en relevant bedömning av om avvikelserna på gruppnivå är motiverade eller inte. För att främja rättvisande och likvärdiga betyg behöver rektorn sedan se till att insatser genomförs utifrån den fördjupade analysen.

Av 4 kap. 4 § skollagen framgår att planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Enligt 4 kap. 5 § skollagen ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av läroplanen framgår vidare att det är rektorn som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.³

Enligt Skolverkets allmänna råd betyg och prövning kan rektorn utifrån vad uppföljningen av betygen och betygssättningen visar behöva sätta in olika insatser. Det kan handla om att se över hur arbetet med betygssättning är organiserat eller att vid behov säkerställa att lärare får kompetensutveckling så att betygen sätts i enlighet med författningarna. Det kan även handla om att säkerställa att lärare har fått möjligheter att samråda med andra lärare vid tveksamheter om hur en elevs resultat på ett nationellt prov särskilt har beaktats vid betygssättningen⁴.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utifrån vad som framkommit i den fördjupade orsaksanalysen se till att relevanta insatser som utgår från de iden-

³ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

⁴ Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:417) om betyg och prövning, sid 48.

tifierade avvikelserna mellan resultat på nationella prov och betyg genomförs. Insatserna behöver relateras till tidigare genomförda insatser och effekter samt koordineras med eventuella insatser på huvudmannanivå. För att insatserna ska få avsedd effekt behöver rektorn skapa delaktighet hos alla lärare och se till att insatser får genomslag i deras arbete. Rektorn behöver också formulera tydliga mål och förväntade effekter utifrån de insatser som beslutats och sedan kontinuerligt följa upp dem.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Jenny Fahlman
Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X David Carvajal

David Carvajal
Föredragande
Signerat av: David Carvajal

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Hilda Sjöberg deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-utredningarna/om-utredningarna/om-utredningarna)

Bilaga 1: Författningsstöd

Enligt skollagen **3 kap. 14 § skollagen** ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Enligt förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165 s 229**) innebär detta ansvar att se till att skolans eller verksamhetens lärare dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Enligt **4 kap. 3 § skollagen** ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av **4 kap. 4 § skollagen** framgår att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Enligt **4 kap. 5 § skollagen** ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av **15 kap. 25 a § skollagen** framgår att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Lärare ska enligt gymnasieskolans läroplan (**Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper**) samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Rektorn ansvarar enligt läroplanen (**Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar**) för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Skolverkets Allmänna råd betyg och prövning (**SKOLFS 2022:417**) (obs ny, gäller från 1/7 2022 och ersätter det allmänna rådet om betyg och betygssättning)

Skolverkets Allmänna råd systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (**SKOLFS 2012:98**)